A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kilencedik tanács)

2020. június 11.*

„Előzetes döntéshozatal – Koncessziós szerződések odaítélési eljárásai – 2014/23/EU irányelv – A 38. cikk (9) bekezdése – Valamely kizárási ok által érintett gazdasági szereplő megbízhatósága helyreállításának bizonyítására irányuló korrekciós intézkedések rendszere – A valamely kötelező kizárási ok által érintett gazdasági szereplőnek a koncessziós szerződések odaítélési eljárásaiban való részvételét öt évre megtiltó nemzeti szabályozás – A megtett korrekciós intézkedésekre vonatkozó bizonyíték szolgáltatása bármely lehetőségének kizárása e gazdasági szereplők tekintetében”

A C-472/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Conseil d’État (Franciaország) a Bírósághoz 2019. június 20-án érkezett, 2019. június 14-i határozatával terjesztett elő

a **Vert Marine SAS**

és

a **Premier ministre**,

a **Ministre de l’Économie et des Finances**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (kilencedik tanács),

tagjai: S. Rodin tanácselnök, D. Šváby (előadó) és N. Piçarra bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: V. Giacobbo-Peyronnel tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– aVert Marine SAS képviseletében F. Dereux avocat,

– a francia kormány képviseletében P. Dodeller, A.-L. Desjonquères és C. Mosser, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: francia.

– a görög kormány képviseletében A. Dimitrakopoulou, D. Tsagkaraki és L. Kotroni, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében J.-F. Brakeland, P. Ondrůšek és L. Haasbeek, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a koncessziós szerződésekről szóló, 2014. február 26-i 2014/23/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 94., 1. o., helyesbítés HL 2015 L 114., 24. o.; HL 2018 L 82., 17. o.) 38. cikke (9) és (10) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Vert Marine SAS és a Premier ministre (miniszterelnök), valamint a ministre de l'Économie et des Finances (gazdasági és pénzügyminiszter, Franciaország) között a décret nº 2016-86 du 1er février 2016 relatif aux contrats de concession (a koncessziós szerződésekről szóló, 2016. február 1-jei 2016-86. számú rendelet; JORF, 2016. február 2., 20. sz. szöveg) bizonyos rendelkezéseinek hatályon kívül helyezése iránti, e társaság által előterjesztett kérelem tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2014/23 irányelv (71) preambulumbekezdése a következőképpen szól:

„Tekintettel kell lenni azonban arra a lehetőségre, hogy a gazdasági szereplők olyan megfelelési intézkedéseket fogadhatnak el, amelyek célja a bűncselekmények vagy kötelességszegések következményeinek orvoslása és a szabálytalan magatartás további előfordulásának hatékony megakadályozása. Ilyen intézkedések lehetnek különösen az alkalmazottakra vonatkozó vagy szervezeti szabályok, mint például a szabálytalan magatartásban részt vevő személyekkel vagy szervezetekkel fennálló kapcsolatok megszakítása, az alkalmazottak megfelelő átszervezésére irányuló intézkedések, jelentéstételi és ellenőrzési rendszerek megvalósítása, belső ellenőrzési struktúra kialakítása a megfelelés monitoringja érdekében, valamint belső felelősségi és kártérítési szabályok elfogadása. Ha ezek az intézkedések elegendő garanciát nyújtanak, az adott gazdasági szereplőt kizárólag ezen az alapon a továbbiakban nem lehet kizárni. A gazdasági szereplők részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy kérelmezzék a koncesszió odaítélésére irányuló eljárásban való esetleges részvételük érdekében hozott megfelelési intézkedések megvizsgálását. Mindazonáltal az e lehetőség igénybevételére vonatkozó pontos eljárásbeli és tartalmi feltételek meghatározását tagállami hatáskörben kell hagyni. A tagállamok különösen szabadon dönthetnek arról, hogy a szükséges értékelés elvégzését az egyes ajánlatkérő szervekre vagy közszolgáltató ajánlatkérőkre hagyják, vagy pedig központi vagy decentralizált szintű hatóságokat bíznak meg ezzel a feladattal."

4 Ezen irányelv 38. cikkének (4), (9) és (10) bekezdése ekképp rendelkezik:

„(4) Az ajánlatkérő szervnek vagy a 7. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett közszolgáltató ajánlatkérőnek ki kell zárnia a koncesszió odaítélésére irányuló eljárásban való részvételből azt a gazdasági szereplőt, amelyről megállapította, hogy a következő okok valamelyike miatt jogerősen elítélték:

a) a [szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló, 2008. október 24-i 2008/841/IB tanácsi kerethatározat (HL 2008. L 300., 42. o.)] 2. cikkében meghatározott, bűnszervezetben való részvétel;

b) az Európai Közösségek tisztviselőit és az Európai Unió tagállamainak tisztviselőit érintő korrupció elleni küzdelemről szóló egyezmény [(HL 1997. C 195., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 1. kötet, 53. o.] 3. cikkében és [a magánszektorban tapasztalható korrupció elleni küzdelemről szóló, 2003. július 22-i 2003/568/IB tanácsi kerethatározat (HL 2003. L 192., 54. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 162. o.)] 2. cikkének (1) bekezdésében meghatározott korrupció, valamint az ajánlatkérő szerv vagy közszolgáltató ajánlatkérő vagy a gazdasági szereplő nemzeti jogában meghatározott korrupció;

c) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló egyezmény [(HL 1995. C 316., 48. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 1. kötet, 9. o.)] 1. cikke értelmében vett csalás;

d) a [terrorizmus elleni küzdelemről szóló, 2002. június 13-i 2002/475/IB tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 164., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 18. o.)] 1., illetve 3. cikkében meghatározott terrorista bűncselekmény vagy terrorista tevékenységekkel összefüggő bűncselekmény, vagy az említett kerethatározat 4. cikke szerinti, bűncselekményre való felbujtás, bűnsegély vagy kísérlet;

e) a [pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló, 2005. október 26-i 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2005. L 309., 15. o.)] 1. cikkében meghatározott pénzmosás vagy terrorizmus finanszírozása;

f) gyermekmunka a [az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2011. április 5-i 2011/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L 101., 1. o.)] 2. cikke szerint az emberkereskedelem egyéb formái;

[…]

(9) A (4) és a (7) bekezdésben említett helyzetek bármelyikében lévő gazdasági szereplő bizonyítékkal szolgálhat a tekintetben, hogy a releváns kizárási ok megléte ellenére az általa tett intézkedések kellőképpen igazolják a megbízhatóságát. Amennyiben ezt a bizonyítékot kielégítőnek tekintik, a gazdasági szereplőt nem lehet kizárni az eljárásból.

Ennek érdekében a gazdasági szereplőnek bizonyítania kell, hogy a bűncselekménnyel vagy kötelességszegéssel okozott kárt megtérítette vagy vállalta annak megtérítését, a nyomozó hatóságokkal aktívan együttműködve átfogóan tisztázta a tényeket és a körülményeket, és olyan konkrét technikai, szervezeti és személyi intézkedéseket hozott, amelyek alkalmasak a további bűncselekmények vagy kötelességszegések megelőzésére. A gazdasági szereplő által hozott intézkedéseket a bűncselekmény vagy kötelességszegés súlyosságának és sajátos körülményeinek figyelembevételével kell értékelni. Ha az intézkedéseket nem tartják megfelelőnek, a gazdasági szereplőnek indoklást kell adni a döntésről.

Az a gazdasági szereplő, amelyet jogerős határozattal zártak ki a közbeszerzési vagy koncesszió odaítélésére irányuló eljárásokban való részvételből, a kizárásnak az említett határozatból következő időtartama alatt nem jogosult igénybe venni az ebben a bekezdésben meghatározott lehetőséget azokban a tagállamokban, amelyekben a határozat érvényes.

(10) A tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések révén, az uniós jogot is figyelembe véve, meghatározzák e cikk végrehajtási feltételeit. Többek között meghatározzák a kizárás maximális időtartamát arra az esetre, amikor a gazdasági szereplő nem teszi meg a megbízhatóságának igazolására szolgáló, a (9) bekezdésben meghatározott intézkedéseket. Ha a kizárás időtartamát nem jogerős határozat állapította meg, akkor az nem haladhatja meg a jogerős határozat meghozatalának időpontjától számított öt évet a (4) bekezdésben említett esetekben és az említett időponttól számított három évet a (7) bekezdésben említett esetekben.”

5 Az említett irányelv 51. cikkének szövege a következő:

„(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2016. április 18-ig megfeleljenek. Ezen rendelkezések szövegét haladéktalanul közlik a Bizottsággal.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.”

A francia jog

6 Az ordonnance nº 2016-65, du 29 janvier 2016, relative aux contrats de concession (a koncessziós szerződésekről szóló, 2016. január 29-i 2016-65. sz. felhatalmazáson alapuló rendelet; JORF 2016. január 30., 66. sz. szöveg) 39. cikke ekképp rendelkezett:

„A koncessziós szerződések odaítélésre vonatkozó eljárásból ki van zárva:

1° A büntető törvénykönyv 222-34–222-40., 313-1., 313-3., 314-7., 324-1., 324-5., 324-6., 421-1–421-2-4., 421-5., 432-10., 432-11., 432-12–432-16., 433-1., 433-2., 434-9., 434-9-1., 435-3., 435-4., 435-9., 435-10., 441-1–441-7., 441-9., 445-1–445-2-1., illetve 450-1. cikkében, valamint a code général des impôts (általános adótörvénykönyv) 1741–1743., 1746., illetve 1747. cikkében meghatározott bűncselekmények, valamint a büntető törvénykönyv cikkei értelmében nem védelmi vagy biztonsági koncessziós szerződéseknek minősülő koncessziós szerződések vonatkozásában a büntető törvénykönyv 225-4-1. és 225-4-7. cikkében meghatározott bűncselekmények, vagy e bűncselekményekhez kapcsolódó bűnpártolás miatt, valamint az Európai Unió más tagállamának joga által meghatározott ezekkel egyenértékű bűncselekmények miatt jogerősen elítélt személy. […]

[…]

A koncessziós szerződés odaítélésére irányuló eljárásból a jelen 1. pont alapján történő kizárás időtartama az ítélet kihirdetésétől számított öt év;

[…]”

7 A 2016-86. sz. rendelet 19. cikke a következőképpen szólt:

„I. – A részvételre jelentkező részvételi jelentkezésének alátámasztására nyilatkozatot tesz, amely a következőket tanúsítja:

1° Semmilyen módon nem zárták ki a koncessziós szerződéseknek a fent említett 2016. január 29-i felhatalmazáson alapuló rendelet 39., 40. és 42. cikkében előírt odaítélési eljárásában való részvételből;

2° A kapacitásaira és képességeire vonatkozó, az említett január 29-i felhatalmazáson alapuló rendelet 45. cikke értelmében megkövetelt, valamint a 20. és 21. cikkben rögzített feltételeknek megfelelő információk és dokumentumok valósak.

II. – A részvételre jelentkező benyújt minden olyan dokumentumot, amely igazolja, hogy semmilyen módon nem zárták ki a koncessziós szerződéseknek a fent említett 2016. január 29-i felhatalmazáson alapuló rendelet 39., 40. és 42. cikkében előírt odaítélési eljárásában való részvételből.

[…]”

8 E rendelet 23. cikke előírta:

„I. – A részvételi jelentkezések vizsgálata előtt az ajánlatkérő hatóság, amennyiben megállapítja olyan iratok vagy információk hiányát, amelyek benyújtása a 19., 20. és 21. cikk értelmében kötelező volt, felhívhatja az érintett részvételre jelentkezőket, hogy a részvételhez szükséges irataikat megfelelő határidőn belül egészítsék ki. E hatóság ekkor értesíti a többi részvételre jelentkezőt a jelen rendelkezés végrehajtásáról.

II. – […] Az elfogadhatatlan részvételi jelentkezéseket szintén el kell utasítani. Elfogadhatatlan az olyan részvételre jelentkező által benyújtott részvételi jelentkezés, aki a fent említett [2016-65. sz.] felhatalmazáson alapuló rendelet 39., 40., 42. és 44. cikke értelmében nem vehet részt az odaítélési eljárásban, vagy aki nem rendelkezik az ugyanezen felhatalmazáson alapuló rendelet 45. cikke értelmében megkövetelt kapacitásokkal vagy képességekkel.”

9 2019. április 1-jén a 2016-65. sz. felhatalmazáson alapuló rendelet és a 2016-86. sz. rendelet valamennyi rendelkezését hatályon kívül helyezték, és azokat lényegében átvette a code de la commande publique (a közbeszerzésekről szóló törvénykönyv) L. 3123-1. cikke, illetve R. 3123-1–R. 3123-21. cikke.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

10 A Vert Marine, sport- és szabadidő-létesítmények átruházott kezelésére szakosodott társaság, amely tevékenységének lényege az önkormányzatokkal kötött koncessziók hasznosítása, a Conseil d’État-hoz (államtanács, Franciaország) fordult annak vitatása érdekében, hogy a Premier ministre hallgatólagosan elutasította a 2016-86. sz. rendelet 19. és 23. cikkének hatályon kívül helyezése iránti kérelmét.

11 E tekintetben elsősorban azt állítja, hogy e rendelkezések nem egyeztethetők össze a 2014/23 irányelv 38. cikkével, mivel a koncessziós szerződések odaítélési eljárásaiból a 2016-65. sz. felhatalmazáson alapuló rendelet 39. cikkének (1) bekezdésében foglalt súlyos bűncselekmények egyikének elkövetését jogerős ítélettel történő megállapítását követően automatikusan kizárt gazdasági szereplők számára nem teszi lehetővé, hogy az arra vonatkozó bizonyítékkal szolgáljanak, hogy megtették azokat a korrekciós intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik megbízhatóságuk helyreállítását ezen ítélet fennállása ellenére is. A Bírósághoz benyújtott iratokból az tűnik ki, hogy a 2016-65. sz. felhatalmazáson alapuló rendelet 39. cikkének (1) bekezdésében foglalt bűncselekmények lényegében a 2014/23 irányelv 38. cikkének (4) bekezdésében foglalt bűncselekményeknek felelnek meg.

12 Ennek alapján a kérdést előterjesztő bíróság azt a kérdést teszi fel, hogy ellentétes-e a 2014/23 irányelv 38. cikkének (9) és (10) bekezdésével az olyan nemzeti szabályozás, amely megfosztja a gazdasági szereplőt ezen bizonyíték szolgáltatásának lehetőségétől, ha automatikusan kizárták a koncessziós szerződések odaítélési eljárásaiban való részvételből egy olyan különösen súlyos bűncselekményeket megállapító jogerős ítéletet követően, amelyeket a nemzeti jogalkotó a közbeszerzéssel kapcsolatos szakmai etikai célokra tekintettel az ajánlattevők példaértékűségének biztosítása érdekében kíván üldözni.

13 Az említett bíróság ezenfelül azt a kérdést teszi fel, hogy abban az esetben, ha a gazdasági szereplő által tett korrekciós intézkedések megfelelő jellegének vizsgálata az igazságügyi hatóságokra bízható, a nemzeti jog által előírt bírósági intézkedések, nevezetesen a mentesítés, a bírósági mentesítés, valamint az elítélésnek a bűnügyi nyilvántartás 2. sz. mellékletében történő megemlítése alóli mentesítés, olyannak tekinthetők-e, amelyek megfelelnek az ilyen jellegű intézkedések azon rendszerének, amelyet a 2014/23 irányelv 38. cikkének (9) bekezdése ír elő.

14 E körülmények között a Conseil d'État (államtanács) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [2014/23 irányelvet], hogy azzal ellentétes azon tagállami nemzeti szabályozás, amely a közbeszerzés etikai követelményeinek fenntartása céljából a különösen súlyos bűncselekmény miatt jogerősen elítélt és emiatt a koncesszió odaítélésére irányuló eljárásból ötéves időtartamra kizárt gazdasági szereplőnek nem ad lehetőséget arra, hogy az ajánlatkérő szerveknek bizonyítékkal szolgáljon a tekintetben, hogy a kizárási ok fennállása ellenére az általa hozott intézkedések a megbízhatóságát kellőképpen igazolják?

2) Amennyiben a [2014/23 irányelv] lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy az érintett ajánlatkérő szerveken kívüli más szervekre bízzák a gazdasági szereplő megfelelési intézkedésének értékelését, úgy ez lehetővé teszi-e ezen megfelelési intézkedés értékelésének az igazságügyi hatóságokra ruházását? Igenlő válasz esetén, az olyan mechanizmusok, mint a francia jogban meglévő mentesítés *(relèvement)*, a bírósági mentesítés *(réhabilitation judiciaire)*, valamint a büntetett előéletnek a bűnügyi nyilvántartás 2. sz. mellékletében történő megemlítése alóli mentesítés az irányelv értelmében vett megfelelési intézkedéseknek tekinthetők-e?

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

15 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 2014/23 irányelv 38. cikkének (9) és (10) bekezdését, hogy azzal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely egy olyan gazdasági szereplő számára, akit jogerősen elítéltek az ezen irányelv 38. cikkének (4) bekezdésében felsorolt bűncselekmények egyike miatt, és ezen okból automatikusan kizárják a koncessziós szerződések odaítélési eljárásaiban való részvételből, nem teszi lehetővé, hogy az arra vonatkozó bizonyítékkal szolgáljon, hogy megtette azokat a megfelelési intézkedéseket, amelyek alkalmasak megbízhatósága helyreállításának igazolására.

16 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2014/23 irányelv 38. cikke (9) bekezdésének első albekezdése értelmében a többek között az e cikk (4) bekezdésében említett helyzetek bármelyikében lévő gazdasági szereplő bizonyítékkal szolgálhat a tekintetben, hogy a releváns kizárási ok megléte ellenére az általa tett intézkedések kellőképpen igazolják a megbízhatóságát, és amennyiben ezt a bizonyítékot kielégítőnek tekintik, a gazdasági szereplőt nem lehet kizárni az eljárásból. Ez a rendelkezés ily módon a korrekciós intézkedések mechanizmusát *(self-cleaning)* vezeti be (lásd analógia útján a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014.

február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv [HL 2014. L 94., 65. o.; helyesbítés: HL 2015. L 275., 68. o.] 57. cikkének (6) bekezdését illetően, amely rendelkezés megegyezik a 2014/23 irányelv 38. cikkének (9) bekezdésével: 2020. január 30-i Tim ítélet, C-395/18, EU:C:2020:58, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

17 A 2014/23 irányelv 38. cikke (9) bekezdése első albekezdésének megfogalmazásából az következik, hogy annak előírásával, hogy minden gazdasági szereplő szolgálhat bizonyítékkal a megtett korrekciós intézkedésekről, ez a rendelkezés olyan jogot biztosít a gazdasági szereplők számára, amelyet a tagállamoknak garantálniuk kell ezen irányelv átültetésekor az abban előírt feltételek tiszteletben tartása mellett.

18 A 2014/23 irányelv 38. cikke (9) bekezdésének harmadik albekezdése mindazonáltal előírja, hogy a megtett korrekciós intézkedésekre vonatkozó bizonyíték szolgáltatásnak lehetősége nem illeti meg azt a gazdasági szereplőt, akit jogerős ítélet zárt ki a közbeszerzési szerződések, illetve a koncessziós szerződések odaítélési eljárásaiban való részvételből, mégpedig az ítéletben rögzített teljes kizárási időszak alatt, azokban a tagállamokban, ahol az ítélet kifejti joghatásait. A gazdasági szereplő tehát kizárólag ebben a helyzetben nem élhet a 2014/23 irányelv 38. cikke (9) bekezdésének első albekezdése által biztosított joggal.

19 E tekintetben a 2014/23 irányelv 38. cikke (9) bekezdésének harmadik albekezdése értelmében vett, jogerős ítélet általi kizárás nem tekinthető egyenértékűnek az olyan kizárással, amely a 2016-65. sz. felhatalmazáson alapuló rendelet 39. cikkének (1) bekezdéséhez hasonló szabályozás értelmében minden olyan gazdasági szereplő vonatkozásában automatikus módon kerül előírásra, akit a 2014/23 irányelv 38. cikkének (4) bekezdésében foglalt bűncselekmények egyike miatt ítéltek el jogerősen.

20 A 2014/23 irányelv 38. cikke (9) bekezdése harmadik albekezdésének megfogalmazásából ugyanis kétségtelenül az tűnik ki, hogy a kizárásnak közvetlenül egy meghatározott gazdasági szereplőre vonatkozó jogerős határozatból kell következnie, nem pedig elsősorban abból a tényből, hogy a 2014/23 irányelv 38. cikkének (4) bekezdésében felsorolt indokok egyike miatt ítélték el jogerős határozatban.

21 Következésképpen a 2014/23 irányelv 38. cikke (9) bekezdésének megfogalmazásából az következik, hogy az e rendelkezés harmadik albekezdésében szereplő tényállás kivételével a gazdasági szereplő bizonyítékkal szolgálhat azon korrekciós intézkedéseket illetően, amelyeket megbízhatóságának igazolása céljából tett meg annak ellenére, hogy tekintetében fennáll a 2014/23 irányelv 38. cikkének (4) és (7) bekezdésében foglalt olyan kizárási okok egyike, mint például az, hogy jogerősen elítélték a 2014/23 irányelv 38. cikke (4) bekezdésének a)–f) pontjában felsorolt egyik indok miatt.

22 Ezt az értelmezést a 2014/23 irányelv 38. cikke (9) bekezdésének célkitűzése is megerősíti. Annak előírásával ugyanis, hogy minden gazdasági szereplő szolgálhat bizonyítékkal a megtett korrekciós intézkedésekre vonatkozóan, e rendelkezés a gazdasági szereplő megbízhatósága jelentőségének hangsúlyozására irányul (lásd analógia útján: 2020. január 30-i Tim ítélet, C-395/18, EU:C:2020:58, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), következésképpen – amint azt a görög kormány is kiemelte írásbeli észrevételeiben – a gazdasági szereplők objektív értékelésének garantálására, valamint a hatékony verseny biztosítására. Márpedig ez a célkitűzés sérülne, ha a tagállamok a 2014/23 irányelv 38. cikke (9) bekezdésének harmadik albekezdésében foglalt tényálláson túl korlátozhatnák a gazdasági szereplők azon jogát, hogy a megtett korrekciós intézkedésekre vonatkozó bizonyítékokat szolgáltathassanak.

23 Ezenfelül ezt az értelmezést az a tény sem teszi vitathatóvá, miszerint a 2014/23 irányelv 38. cikkének (10) bekezdése értelmében a tagállamoknak kell meghatározniuk e cikk végrehajtási feltételeit, és e tekintetben bizonyos mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek (lásd analógia útján: 2020. január 30-i Tim ítélet, C-395/18, EU:C:2020:58, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

24 A „végrehajtási feltételek” kifejezés ugyanis azt feltételezi, hogy létezik maga a 2014/23 irányelv 38. cikke (9) bekezdésének első albekezdése által biztosított jog, illetve a tagállamok garantálják, hogy azt gyakorolni is lehessen, aminek hiányában – amint arra a Bizottság is rámutatott írásbeli észrevételeiben – a tagállamok e végrehajtási feltételek meghatározása során megfoszthatnák e jogot lényegétől. Ezt az értelmezést egyébiránt a 2014/23 irányelv (71) preambulumbekezdése is megerősíti, amelyből az következik, hogy a tagállamok kizárólag az említett jog gyakorlásának szabályozására irányuló anyagi és eljárási feltételek meghatározása tekintetében rendelkeznek hatáskörrel.

25 A fenti megfontolásokra figyelemmel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2014/23 irányelv 38. cikkének (9) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely egy olyan gazdasági szereplő számára, akit jogerősen elítéltek az ezen irányelv 38. cikkének (4) bekezdésében felsorolt bűncselekmények egyike miatt, és ezen okból automatikusan kizárják a koncessziós szerződések odaítélési eljárásaiban való részvételből, nem teszi lehetővé, hogy az arra vonatkozó bizonyítékkal szolgáljon, hogy megtette azokat a megfelelési intézkedéseket, amelyek alkalmasak megbízhatósága helyreállításának igazolására.

A második kérdésről

26 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 2014/23 irányelv 38. cikkének (9) és (10) bekezdését, hogy azzal nem ellentétes az, hogy a gazdasági szereplő által megtett korrekciós intézkedések megfelelő jellegének vizsgálatát az igazságügyi hatóságokra bízzák, igenlő válasz esetén pedig úgy kell-e értelmezni ezen irányelv 38. cikkének (9) bekezdését, hogy azzal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi az igazságügyi hatóságok számára, hogy mentesítsenek egy olyan személyt, akit büntetőügyben történő elítélését követően automatikusan kizártak a koncessziós szerződések odaítélési eljárásaiban való részvételből, megszüntessék ezt a tilalmat, illetve mentesítsék ezen elítélésnek a bűnügyi nyilvántartásban történő bármely említése alól.

27 A második kérdés első részét illetően meg kell állapítani, hogy a 2014/23 irányelv 38. cikkének (9) bekezdését alkotó három albekezdés egyikének megfogalmazása sem említi, hogy mely hatóság feladata a gazdasági szereplő által hivatkozott korrekciós intézkedések megfelelő jellegének értékelése. E körülményekre figyelemmel a tagállamok feladata, hogy e rendelkezés végrehajtási feltételeinek az ezen irányelv 38. cikke (10) bekezdése értelmében történő meghatározása során saját nemzeti szabályozásukban pontosítsák azt, hogy mely hatóság jogosult ezen értékelés elvégzésére oly módon, hogy a gazdasági szereplő ténylegesen gyakorolhassa a számára az említett irányelv 38. cikke (9) bekezdése első albekezdésében számára biztosított jogot.

28 Ezt az értelmezést a 2014/23 irányelv (71) preambulumbekezdése is megerősíti, amely kimondja, hogy a 2014/23 irányelv 38. cikke (9) bekezdésének végrehajtására vonatkozó eljárásjogi és anyagi jogi feltételek meghatározásának keretében a tagállamoknak szabadon kell dönteniük arról, hogy a gazdasági szereplő által hivatkozott korrekciós intézkedések megfelelő jellege értékelésének lehetőségét vagy az egyes ajánlatkérő szervekre hagyják, vagy pedig más, központi vagy decentralizált szintű hatóságokat bíznak meg e feladattal.

29 Ebből a preambulumbekezdésből az következik, hogy az uniós jogalkotó széles mérlegelési mozgásteret kívánt biztosítani a tagállamok számára a korrekciós intézkedések megfelelő jellegének értékelésével megbízott hatóságok meghatározását illetően. E tekintetben a más, „központi vagy decantralizált szintű hatóságok” kifejezésből az következik, hogy a tagállamok ezen értékelési feladattal az ajánlatkérő hatóságtól vagy az ajánlatkérő szervtől eltérő bármely hatóságot megbízhatnak.

30 Ez annál is inkább így van, mivel – amint azt a francia és görög kormány, valamint a Bizottság is állította írásbeli észrevételeiben – az igazságügyi hatóságok jellegüknél fogva maguk is teljesen objektíven és függetlenül értékelhetik a korrekciós intézkedések megfelelő jellegét, és e tekintetben

megvizsgálhatják a 2014/23 irányelv 38. cikke (9) bekezdése második albekezdésének első mondatában foglalt bizonyítékokat az e rendelkezés második és harmadik mondatában előírt követelményeknek megfelelően.

31 Figyelemmel erre, és amint azt a Bizottság is megjegyezte írásbeli észrevételeiben, amennyiben valamely tagállam ezt az értékelési feladatot az igazságügyi hatóságokra kívánja bízni, ahhoz az szükséges, hogy az e célból bevezetett nemzeti szabályozás tiszteletben tartsa a 2014/23 irányelv 38. cikkének (9) bekezdésében előírt összes követelményt, és az alkalmazandó eljárás összeegyeztethető legyen a koncessziós szerződések odaítéli eljárásaiban kitűzött határidőkkel. Ellenkező esetben, és különösen akkor, ha az igazságügyi hatóság nem lenne feljogosítva arra, hogy részletekbe menően értékelje a 2014/23 irányelv 38. cikke (9) bekezdésének második albekezdésében megkövetelt bizonyítékokat, vagy nem lenne képes jogerősen határozni az odaítélési eljárás lezárása előtt, az e rendelkezés első albekezdésében a gazdasági szereplő számára biztosított jogot megfosztanák lényegétől.

32 A második kérdés második részét illetően emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében az EUMSZ 267. cikk alapján indult eljárásban nem a Bíróság feladata, hogy döntsön a belső jogszabályoknak az uniós joggal való összeegyeztethetőségéről. Figyelemmel erre, a Bíróság arra rendelkezik hatáskörrel, hogy a nemzeti bíróságot az uniós jog értelmezésére vonatkozó minden olyan szempontról tájékoztassa, amely lehetővé teheti számára az ilyen jogszabályok uniós joggal való összeegyeztethetőségének értékelését (2018. október 25-i Sciotto ítélet, C-331/17, EU:C:2018:859, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

33 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az olyan bírósági eljárások, mint a mentesítés, a bírósági mentesítés, valamint a büntetett előéletnek a bűnügyi nyilvántartás 2. sz. mellékletében történő megemlítése alóli mentesítés, ténylegesen megfelelnek-e az előírt feltételeknek és a korrekciós intézkedések azon rendszere által követett célkitűzésnek, amelyet a 2014/23 irányelv 38. cikkének (9) bekezdése vezetett be.

34 Különösen annak meghatározása a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy ezek az eljárások lehetővé teszik-e egyfelől az érintett gazdasági szereplők számára, hogy a hatáskörrel rendelkező igazságügyi hatóságoknak a 2014/23 irányelv 38. cikke (9) bekezdése második albekezdésének első mondatában előírt korrekciós intézkedésekre vonatkozó bizonyítékkal szolgálhassanak, másfelől pedig az említett igazságügyi hatóságok számára azt, hogy az e rendelkezés második bekezdésében előírt módon értékelhessék ezen intézkedések megfelelő jellegét, és amennyiben úgy ítélik meg, hogy az érintett intézkedések hatására helyreállt a gazdasági szereplő megbízhatósága, kimondhassák a mentesítést, a bírósági mentesítést, illetve a büntetett előéletnek a bűnügyi nyilvántartás 2. sz. mellékletében történő megemlítése alóli mentesítést.

35 E tekintetben meg kell állapítani, hogy abban az esetben, ha a mentesítést, a bírósági mentesítést, illetve a büntetett előéletnek a bűnügyi nyilvántartás 2. sz. mellékletében történő megemlítése alóli mentesítést anélkül lehetne kimondani, hogy a hatáskörrel rendelkező igazságügyi hatóság köteles lenne értékelni a megtett intézkedések megfelelő jellegét, és a gazdasági szereplők ezért úgy vehetnének részt a koncessziós szerződések odaítélési eljárásaiban, hogy tartózkodnak az ezen intézkedésekre vonatkozó bizonyítékok szolgáltatásától, amint azt a Vert Marine és a Bizottság állítja írásbeli észrevételeiben, ezek a bírósági eljárások nem tekinthetők úgy, hogy megfelelnek a 2014/23 irányelv 38. cikkének (9) bekezdésében előírt korrekciós intézkedések rendszere által követett célkitűzéseknek és az általa támasztott feltételeknek, mivel egyfelől semmiféle biztosítékot nem nyújtanának az igazságügyi hatóság számára arra vonatkozóan, hogy az érintett gazdasági szereplő megbízhatósága helyreállt, illetve – másfelől – lehetővé tennék a potenciálisan nem megbízható gazdasági szereplők számára, hogy koncessziós szerződések odaítélési eljárásaiban vehessenek részt.

36 A kérdést előterjesztő bíróságnak egyébiránt arról kell meggyőződnie, hogy a nemzeti jogban előírt bírósági eljárások ugyanakkor hasznos időben biztosítják-e egy olyan gazdasági szereplő számára, aki koncessziós szerződések odaítélésére irányuló eljárásban kíván részt venni, annak lehetőségét, hogy a

megtett korrekciós intézkedésekre vonatkozó bizonyítékkal szolgálhasson. A 2014/23 irányelv 38. cikkének (9) bekezdésében előírt jogot ugyanis megfosztaná lényegétől az, ha a gazdasági szereplő nem tudná hasznosan igénybe venni ezen eljárásokat az odaítélési eljárás lezárása előtt.

37 Márpedig mind a Vert Marine, mind pedig a Bizottság arra hivatkozik írásbeli észrevételeiben, hogy a bírósági mentesítés, túl azon a tényen, hogy nem felel meg a jelen ítélet 34. pontjában említett követelménynek, csak bizonyos, egy és öt év között változó határidő eltelte után kérelmezhető, ami nem teszi lehetővé az érintett gazdasági szereplők számára, hogy e határidő elteltét megelőzően részesülhessenek a bírósági mentesítésben. Ennek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata, ahogyan annak vizsgálata is, hogy a mentesítési eljárásban, illetve a büntetett előéletnek a bűnügyi nyilvántartás 2. sz. mellékletében történő megemlítése alóli mentesítés eljárásában előírt határidők összeegyeztethetők-e a koncessziós szerződések odaítélési eljárásaira vonatkozó határidőkkel.

38 A fenti megfontolások összességére figyelemmel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2014/23 irányelv 38. cikkének (9) és (10) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, hogy a gazdasági szereplő által tett korrekciós intézkedések megfelelő jellegének vizsgálatát az igazságügyi hatóságokra bízzák, feltéve hogy az e tekintetben bevezetett nemzeti szabályozás tiszteletben tartja az ezen irányelv 38. cikkének (9) bekezdésében előírt valamennyi követelményt, és az alkalmazandó eljárás összeegyeztethető a koncessziós szerződések odaítélési eljárásában kitűzött határidőkkel. Egyébiránt a 2014/23 irányelv 38. cikkének (9) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi az igazságügyi hatóságok számára, hogy egy személyt mentesítsenek a koncessziós szerződések odaítélési eljárásaiban való részvételre vonatkozó, valamely büntetőügyben történő elítélését követő automatikus tilalom alól, megszüntessék e tilalmat, illetve e személyt mentesítsék a büntetett előéletnek a bűnügyi nyilvántartásban történő megemlítése alól, feltéve hogy ezek a bírósági eljárások ténylegesen megfelelnek az e szabályozás által támasztott feltételeknek és az általa követett célkitűzéseknek, és amennyiben egy gazdasági szereplő részt kíván venni egy koncessziós szerződések odaítélésére irányuló eljárásban, különösen azt teszik lehetővé, hogy e személy hasznos időben mentesüljön az őt sújtó tilalom alól, kizárólag az e szereplő által hivatkozott, és a hatáskörrel rendelkező igazságügyi hatóság által önmagában az e rendelkezésben előírt követelményeknek megfelelően értékelt korrekciós intézkedések megfelelő jellegére tekintettel, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

A költségekről

39 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (kilencedik tanács) a következőképpen határozott:

1) **A koncessziós szerződésekről szóló, 2014. február 26-i 2014/23/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 38. cikkének (9) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely egy olyan gazdasági szereplő számára, akit jogerősen elítéltek az ezen irányelv 38. cikkének (4) bekezdésében felsorolt bűncselekmények egyike miatt, és ezen okból automatikusan kizárják a koncessziós szerződések odaítélési eljárásaiban való részvételből, nem teszi lehetővé, hogy az arra vonatkozó bizonyítékkal szolgáljon, hogy megtette azokat a megfelelési intézkedéseket, amelyek alkalmasak megbízhatósága helyreállításának igazolására.**

2) **A 2014/23 irányelv 38. cikkének (9) és (10) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, hogy a gazdasági szereplő által tett korrekciós intézkedések megfelelő jellegének vizsgálatát az igazságügyi hatóságokra bízzák, feltéve hogy az e tekintetben**

bevezetett nemzeti szabályozás tiszteletben tartja az ezen irányelv 38. cikkének (9) bekezdésében előírt valamennyi követelményt, és az alkalmazandó eljárás összeegyeztethető a koncessziós szerződések odaítélésére irányuló eljárásban kitűzött határidőkkel. Egyébiránt a 2014/23 irányelv 38. cikkének (9) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi az igazságügyi hatóságok számára, hogy egy személyt mentesítsenek a koncessziós szerződések odaítélésére irányuló eljárásokban való részvételre vonatkozó, valamely büntetőügyben történő elítélését követő automatikus tilalom alól, megszüntessék e tilalmat, illetve e személyt mentesítsék a büntetett előéletnek a bűnügyi nyilvántartásban történő megemlítése alól, feltéve hogy ezek a bírósági eljárások ténylegesen megfelelnek az e szabályozás által támasztott feltételeknek és az általa követett célkitűzéseknek, és amennyiben egy gazdasági szereplő részt kíván venni valamely, koncessziós szerződések odaítélésére irányuló eljárásban, különösen azt teszik lehetővé, hogy e személy hasznos időben mentesüljön az őt sújtó tilalom alól, kizárólag az e szereplő által hivatkozott, és a hatáskörrel rendelkező igazságügyi hatóság által önmagában az e rendelkezésben előírt követelményeknek megfelelően értékelt korrekciós intézkedések megfelelő jellegére tekintettel, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

Aláírások